Jak je důležité míti správného mentora aneb Jana Králová jubilující.

DAVID MRAČEK
Universidad Carolina, Praga. Univerzita Karlova, Praha
david.mracek@ff.cuni.cz

S Janou Královou jsem se poprvé setkal v roce 2001. Ač nešpanělštinář, měl jsem to štěstí, že jsem přednášky z translatologické propedeutiky v prvním semestru svého studia oboru překladatelství – tlumočnictví absolvoval právě u ní. Tehdy ještě docentka Králová (habilitována byla mimochodem dvakrát, jak sama s oblibou připomíná, poprvé v roce 1990, podruhé pak o třináct let později) mi nenuceným způsobem a zajímavými příklady pomohla získat nový pohled na jazyk i zaujetí pro studium překladatelství.

Poté jsem Janu Královou několik let vídal jen na chodbách Šporkova paláce a od svých spolužáků studujících španělštinu slýchával, jak náročná je při zkoušení kontrastivní fonetiky a gramatiky. Ona byla mezitím (v r. 2005) jmenována profesorkou pro obor románské jazyky, pět let působila na pozici proděkanky pro studium a je potřeba zmínit i její dlouholetou činnost ve funkci zástupkyně ředitele Ústavu translatologie. Úctyhodný je rovněž výčet tuzemských i zahraničních odborných periodik, v jejichž redakčních radách Jana Králová zasedala a dosud zasedá, a oborových rad na univerzitách českých i španělských, jejichž je členkou či dokonce předsedkyní. Svůj odborný zájem o translatologii a hispanistiku zúročila v dlouhé řadě publikací a článků, na poli didaktiky španělského jazyka pak zanechala nesmazatelnou stopu coby autorka či spoluautorka několika učebnic.

Když jsem se po absolvování magisterského programu začal zajímat o možnosti tehdy ještě nepříliš rozšířeného doktorského studia, právě ona mi nejen pomohla sestavit projekt disertační práce a zorientovat se v současném stavu translatologického výzkumu, ale také mě úspěšně provedla všemi administrativními nástrahami spojenými se studiem. Ještě před nástupem do doktorského studia jsem v Janě Králové získal mentorku, která mi jako začínajícímu akademikovi dodávala sebedůvěru, brala mě na moje první konference a měla nefalšovanou radost z mých prvních autorských a badatelských úspěchů. V neposlední řadě mi pomohla navázat dlouhodobou spolupráci s Fakultou informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové, která nakonec vyústila v nabídku stát se členem tamní Katedry aplikované lingvistiky. Mohu tak didaktiku překladu a tlumočení systematicky rozvíjet i mimo pražské pracoviště – celoživotní snaha o propagaci translatologie mezi studenty a kolegy z jiných oborů je

ostatně něco, co máme s Janou společné. Akademické partnerství s Janou Královou postupně přerostlo v osobní přátelství a obojí příjemným způsobem obohatilo život můj i mojí ženy Petry Mračkové Vavroušové. A mimochodem, za naše manželství vděčíme právě paní profesorce.

Přestože Jana Králová působí na Katedře překladatelství a tlumočnictví, respektive v Ústavu translatologie již bezmála pět desítek let a disponuje po mém soudu vynikajícím přehledem o vývoji a současném stavu translatologického myšlení a bádání, sama dodnes – možná zbytečně skromně – zdůrazňuje skutečnost, že je původem netranslatolog. Na tomto místě si dovolím připomenout, že v roce 1974 absolvovala kromě španělské filologie rovněž bohemistiku. A právě široké znalostní zázemí pokrývající hned několik rozsáhlých disciplín Janě Králové umožňuje vnímat praktické problémy překladu v širší perspektivě a nám ryzím translatologům mnohdy otevřít oči pro zajímavé souvislosti a paralely. Pochopitelně, že Jana není jedinou filoložkou v řadách členů pracovišť zabývajících se translatologií, avšak jen málokdo k ní přistupuje s takovou pokorou jako ke svébytné disciplíně a je ochoten se o obor upřímně zajímat a svou translatologickou erudici celoživotně rozšiřovat tak jako právě Jana Králová. Při těch mnoha zapálených debatách s ní jsem pochopil ještě jednu věc, že totiž za onou zdánlivě přehnanou náročností a přísností při zkoušení se neskrývá nic jiného než snaha přimět studenty uvažovat v kontextu a při aplikaci teoretických pouček používat obyčejný selský rozum.

Osobně si na Janě Králové cením zejména ochoty naslouchat mladším kolegům a podělit se s nimi o své bohaté odborné znalosti i životní zkušenosti. Začínající vysokoškolský učitel se ovšem může od Jany naučit ještě jedné věci. Tou je schopnost s nadhledem vítězit nad administrativním šimlem, který v českém akademickém prostředí řehtá leckdy nepříjemně hlasitě – ať se v běžném provozu katedry řeší sebezapeklitější problém, Jana dokáže okamžitě přijít nejen s povzbudivými slovy, ale také s obdivuhodně jednoduchým a bezbolestným řešením.

Vážená paní profesorko, milá Jano, k Tvému významnému životnímu jubileu Ti ze srdce přeji všechno nejlepší, především zdraví a ještě hodně spokojených let v manželském přístavu po boku Tvého Miloslava, kde je Ti očividně tak dobře.